

ФРАЗЕОЛОГИЯ И ЯЗЫКОВАЯ ИГРА В КОНТЕКСТЕ ПЕРЕВОДА

УДК 811.162.5'82.2

BESEDNA IGRA V SLOVENSKIH PREVODIH OTROŠKE IN MLADINSKE LITERATURE

Valenčič Arh Urška

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani,

Ljubljana, Slovenija

Glavni namen prispevka je prikazati besedno igro z vidika frazeološke inovativne rabe v izhodiščnem jeziku in ugotoviti njihove prevodne ustreznice ter z vidika prevajalske metode v ciljnem jeziku na podlagi otroških in mladinskih literarnih del, ki so namenjena mladim bralcem v starosti od 7. in 12. leta.

Ključne besede: frazeološka besedna igra, prenovitev/inovacija/modifikacija, prevodni postopki.

1. Besedna igra

Igranje z besedami, z njihovo obliko in njihovimi pomeni, je v govorni ali pisni obliki prisotno na vseh ravneh sporazumevanja in ni vezano na določeno besedilno vrsto. Kot sistem izraznih sredstev nam jezik omogoča ne le sporazumevanje, ampak se lahko ob tem tudi poigravamo, ker lahko z njimi, v nasprotju z drugimi komunika-cijskimi sistemi, uporabljamo kreativnost, abstraktnost ali metajezikovne refleksije. Definicije pojma »besedna igra« najdemo v jezikoslovni in literarni teoriji, prav tako v prevodoslovju in frazeologiji. V starejši prevodoslovni teoriji so z izrazom »besedna igra« razlikovali med metaforično in nemetaforično rabo jezikovnih izrazov [5]. V frazeološki teoriji je »besedna igra« izraz za modificirano (po Burger [1, s. 159]) oziroma kreativno inovativno (po Kržišnik [11, s. 264]) rabo frazemov na podlagi semantične potence, ker so frazemi zaradi svojih definicijskih lastnosti še posebej primerni za besedno igro na več plasteh. To ugotovitev je zapisala Greciano[3, s. 196]:

Die Polylexikalität ist ein Appell an die Fragmentierung, die Fixiertheit an die Variabilität, die Figuriertheit an die Litteralisierung.

Glavni namen prispevka je prikazati besedno igro v slovenskih prevodih literarnih del, ki so namenjena mladim bralcem v starosti od 7. in 12. leta. V analizi obravnavamo besedno igro z dveh vidikov. Prvi vidik temelji na gradivu **frazeoloških besednih iger** v izhodiščnem jeziku nemščini in njihovih prevodnih rešitvah v ciljni jezik slovenščino.¹ Pri drugem vidiku pojmujeemo **besedno igro kot metodo prevajanja** v ciljnem jeziku slovenščini na podlagi tujejezičnega besedila.

2. Besedna igra v frazeologiji in v prevodu

¹ Prevajanje frazemov iz nemščine v slovenščino je v slovenskem prostoru raziskovala Nedelko [12] v prevodu Pločevinstega bobna Günterja Grassa.

2.1. Frazološko besedno igro imenujemo modificirano rabo frazemov.

Modificirano rabo frazemov povzemamo po Kržišnik [11, s. 269], ki loči med neprenovitvenimi modifikacijami, ki v besedilu realizirajo samo svoj pomen, in med prenovitvenimi modifikacijami, pri katerih vedno nastopa interakcija med frazeološko besedno zvezo in prosto besedno zvezo, razmerje med njima pa je odvisno od vsakokratne konkretne besedilne uresničitve. Frazološke besedne igre postanejo nestalne jezikovne anomalije in niso zapisane v frazeološki zavesti posameznega govorca jezikovne skupnosti, so pa (skoraj) vedno del nekega širšega sobesedila, ki opozarja na formalno in vsebinsko akrobatiko v frazeološki besedni igri ter s tem namiguje na razumevanje njihove sporočilnosti in izrabo semantične potence.¹

2.2. V vsakem posameznem jeziku sta oblika in pomen povezana na arbitraren način, zato včasih frazema ali frazeološke besedne igre iz nemščine (L1) ne moremo nadomestiti s frazomom ali podobno frazeološko besedno igro v slovenščini (L2), ker v L2 ne obstaja ustrezen frazem ali pa v L2 ne moremo uporabiti adekvatne besedne igre.² V takšnih primerih prevajalci uporabijo prevodni postopek kompenzacije, ko "izgubljeni" frazem zaradi razlik med jezikovnimi sistemi nadomestijo na drugih mestih v ciljnem besedilu. Kadar pa prevajalec frazem v L2 dodaja po lastni presoji, lahko takšen poseg v besedilo primerjamo s priredbo. **Besedna igra kot metoda prevajanja je način** adaptacije, ko prevajalec v ciljnem jeziku uporabi frazem na tistih mestih v besedilu, kjer v izhodiščnem jeziku ni stalne besedne zveze in s tem inovativno ter kreativno spreminja izhodiščno predlogo. V ciljnem jeziku pride do sprememb tudi v slikovnosti in perspektivi.

3. Prevajanje frazemov

Prevajanje frazemov je poseben izziv za prevajalca. Zybatow [26, s. 149] je označil frazeme kot nadležne in nepremostljive ovire, ob katere se prevajalec spotika pri svojem poslu.³ Definijske lastnosti frazemov (večbesednost, idiomatičnost in stabilnost) opredeljujejo frazeme do te mere, da postane njihovo prevajanje trd oreh na vseh jezikovnih ravneh (strukturni, semantični, pragmatični). Poleg definijskih lastnosti je pri prevajanju frazemov, ki odražajo kolektivno zavest določenega jezikovnega okolja, nujno potrebno upoštevati in ozavestiti družbeno, kulturno, zgodovinsko, itd. ozadje izhodiščne in ciljne jezikovne skupnosti. Ker je prevajalec prvi bralec izhodiščnega jezika, je pri prvem branju poleg jezikovne kompetence odločilnega pomena tudi prevajalčeva frazeološka kompetenca v obeh jezikih, da bo lahko prepoznal ne le frazem, ampak tudi besedno igro pri modificiranih frazemih v izhodiščnem jeziku in jo znal adekvatno izraziti v prevodu. Že pri Güttingerju [5, s. 73] najdemo nasvet, da bralec ne bo opozorjen, preden bo naletel na besedno igro, ampak jo mora sam opaziti.

¹ Po Heibertu [6, s. 19] besedna igra ne pomeni le kreativno metajezikovno poigravanje s posameznimi besedami, na primer s homonimi ali večpomenskimi izrazi kot variantami enake semantične situacije, ampak je lahko neke vrste besedna igra tudi dobesečno razumevanje pregovora. Frazologinja Piirainen [23, s. 263] pojasnjujejo »besedno igro« kot dvoumno izražanje z zavestnim namenom odstopanja od jezikovne norme, bodisi v formalni strukturi bodisi v določenih semantičnih in kognitivnih strukturah, pri čemer gre za enkratno uporabljeno besedno igro v določenem sobesedilu z določenim namenom.

² Izhodiščni jezik je označen kot L1, ciljni jeziki kot L2, L3, L4.

³ Po besedah Greciano [4, s. 107] so prevodi frazemov merilo za kvaliteto prevoda.

4. Predstavitev gradiva

Frazeološko gradivo v delih pisateljice Christine Nöstlinger so sestavljali modificirani frazemi v izbranih delih, ki so nastala v obdobju med 1972 in 2004. Pisateljica Christine Nöstlinger v svojih delih spregovori o sodobnih ideoloških, družbenokritičnih in socialnih temah, ki so del vsakdanje realnosti mlade generacije. Njena posebnost je predvsem v tem, da v svojih delih na preprost in hudomušen način razkriva probleme, ki pestijo mlade bralce in jim pri tem ne ponuja enostranskih rešitev, ampak jih napeljuje na to, da naj sami postanejo kritični do okolja in naj sami poiščejo rešitve. Ker opisuje realne teme, je tudi jezik v njenih delih odsev sodobne družbe. Kritičnost do družbe pa je mogoče razbrati v tipičnih odstopanjih od jezikovne norme, kot so tvorjenke, neologizmi ter poigravanje s konvencionalnostjo v frazemih.

Pri analizi besedne igre kot posledico prevajalske metode je gradivo predstavljal roman za otroke nizozemske pisateljice Hanne Kraan z naslovom *Verhalen van de boze heks*, ki je nastal v izvornem izhodiščnem jeziku nizozemščini in prevod *Zgodbe o čavknjeni čarovnici* v slovenščino, pri čemer je po navedbah založbe za predlogo služil prevod v angleščino *Tales of the Wicked Witch*. Za primerjavo je služil tudi prevod v nemščino [9]. V pravljici zgodbi o čavknjeni čarovnici pisateljica Hanna Kraan na otrokom prijazen način opisuje prigode, ki jih doživljajo gozdni prebivalci, kadar v njem gospodari čarovnica. Najhujše potegavščine čarovnice, ki je včasih prijazna, včasih hudobna, gozdni prijatelji na koncu vendarle premagajo, še posebej, kadar ji s skupnimi močmi prekrizajo račune.

5. Analiza

5.1. Na podlagi korpusne analize v frazeološkem gradivu pisateljice Nöstlinger sem modificiranim frazemom v L1 poiskala prevodne rešitve v L2. Ob prizadevanju ohraniti značilnosti modificiranega izhodiščnega frazema sem v ciljnem jeziku ugotovila naslednje prevodne rešitve: modificirana raba frazema (1), modificirana raba frazema in dodana interpretacija (2), nemodificirana raba frazema -> frazem v slovarski obliki (3), nemodificirana raba frazema -> dobesedni prevod (4), (5).

Pri ohranitvi modifikacije v L1 in L2 prevajalec uporabi ciljni frazem s prevodnim postopkom substitucije in pravilno dekodira sporočilnost besedne igre. V ciljnem jeziku poišče ustrezno strukturno in semantično prenovitev in ohrani koherentnost v prevodu.

(1) nem. »So, so«, hat der Opa gesagt, »dumm sind sie! Und warum sind sie denn dumm?«

Der Kumi-Ori hat mit den Gurkensschultern gezuckt.

slo. »Tako, tako,« je rekel dedek, »neumni so! In zakaj so neumni?«

Kumi Ori je skomignil s kumaričnimi rameni.

V primeru (1) je kinegram *mit Schultern zucken* v pomenu 'izražati nevednost' modificiran v svoji strukturi s tem, da je avtorica spremenila morfemsko zgradbo samostalniške sestavine *Schultern* («ramena») in dodala *Gurken-* («kumarice»), saj je Kumi-ori v besedilu kumarični kralj. V prevodu je ohranjena struktura v okviru jezikovnih danosti *kumarični* in s tem tudi pomen modificirane rabe.

V nekaterih primerih je modificirani rabi frazema v L1 ob ohranitvi modificirane rabe v L2 dodana interpretacija.

(2) nem. Der Direktor *schüttelte dem Hund die Pfote und teilte ihm mit, dass*

morgen um zehn Uhr die Generalprobe sei, und bat, der Hund möge pünktlich erscheinen.
slo. Direktor je segel psu v šapo, jo močno stresel in mu povedal, da je naslednjega dne ob desetih dopoldan generalka, in prosil psa, naj bo čimbolj točen.

V primeru (2) sta tako frazem v L1 *jmdm. die Hand schütteln* kot tudi frazem v L2 *seči komu v roko* modificirana s postopkom leksikalne substitucije (L1: *Hand->Pfote*; L2: *roka->šapa*) z namenom na igriv način približati bralcu fiktiven pripovedni svet. V L2 je dodatna razlaga *jo močno stresel* vključena v besedilno okolje. Postopek dodatnega interpretiranja v L2 ni nujen, je pa pogosta prevodna rešitev v L2 morda zato, ker je prevajalec menil, da mladi bralec potrebuje dodatno razlago. Izpustitev modifikacije v L2 je posledica neprepoznavnosti besedne igre. V prevodu je uporabljen prevajalski postopek nevtralizacije ali pa je frazem dobesedno preveden.

(3) *nem. Seine Haut fühlte sich wie der Tirolerputz auf dem Haus von der Tante Trude an.*

Und das Ärgste war: Vom Scheitel bis zu den kleinen Zehen juckte der verflixte Tirolerputz zum Irwerden!

slo. Koža je bila taka kot omet na hiši njegove tete Trude. Najhujše pa je bilo: Tale zoprni omet ga je srbel od glave do pete, da je mislil, da bo znorel!

V primeru (3) je v L1 frazem *vom Scheitel bis zur Sohle* v pomenu 'povsem' substituiran in razširjen *vom Scheitel bis zu den kleinen Zehen* ("od temena vse do malih prstov na nogi"), medtem ko je v L2 uporabljen frazem *od glave do pete*, ki ne izraža adekvatnosti v L1. V slovarski obliki najdemo naslednje variante: *od nog do glave*, *od glave do peta /od temena do podplatov*. V prevodu se izgubi besedna igra, s katero je avtorica poudarila obseg težave, ki je pestila glavnega junaka.

Besedno igro predstavljajo tudi eliptične rabe frazemov v L1.

(4) *nem. »Schiss?«, fragte sie. »Großen Schiss!«, antwortete der Franz.*

Ziemlich stumm gingen die Gabi und der Franz zur Schule. Aber sie hielten einander an der Hand. Ein bisschen Trost war das für den Franz schon.

(4) *slo. »Sranje?« je vprašala. »Veliko sranje!« je odgovoril Franc. Precej redkobesedna sta Gabi in Franc stopala proti šoli. Toda držala sta se za roke. Rahla tolažba je za Franca to že bila.*

Frazemi v eliptični obliki ne izgubijo svojega pomena. V primeru (4) pa prevajalec ni prepoznal besedne igre, kajti *Schiss* je sestavina frazema *Schiss haben* v pomenu 'bati se česa'. Prevod v L2 'sranje' semantično ne ustreza izvirnemu frazemu, ker v L2 leksem *sranje* izraža 1) iztrebke, 2) kar je malo vredno, nepomembno ali 3) nejevoljo. Tudi besedilno okolje (*držala sta se za roke, tolažba*) namiguje na frazeološki pomen.

S pogosto uporabo krilatic, ki izhajajo iz pravljic, legend ali drugih besedil, Nöstlinger namiguje na bralčevo kompetentnost in predpostavlja njihovo razumevanje.

(5) *nem. »Sei nicht so wehleidig«, rief die Gabi. »Du bist echt ein Prinz auf der Erbse!« slo. »Ne bodi tako občutljiv,« je zaklicala Gabi. »Si pa res princ na grahu!«*

Naslov Andersenove pravljice *Die Prinzessin auf der Erbse* je v L1 substituiran (*Prinzessin -> Prinz*) in kataforično vpeljan s parafrazo (*Sei nicht so wehleidig*). V L2 ima pravljica naslov *Princeska na zrnju graha* in v L2 je substitucija sicer ohranjena, medtem ko je sestavina *zrno* izpuščena. Dobesedni prevod zveni nekoherentno in pri bralcu ne izzove besedne igre.

5.2. Pri korpusni analizi romana *Zgodbe o čavknjeni čarovnici* pisateljice Hanne Kraan je prevajalec uporabil frazeme v slovenščini kot metodo prevajanja. V analizi smo ugotavljali prevod frazemov v slovenščini (L3) in jih primerjali z besedilom v nizozemščini (L1), angleščini (L2) in nemščini (L4). Ker so frazemi v literarnih besedilih v primerjavi z drugimi besedilnimi vrstami jezikovni znaki, pri katerih so konotativne možnosti najbolj izkoriščene [2, s. 214], je prevajalec s svojim kreativnim posegom v ciljno besedilo na določenih mestih dosegel drugačen učinek kot je bila dana v izhodiščni literarni predlogi. Ugotovili smo, da prevajalec v slovenščini ni uporabil frazema le kot nadomestilo za prosto besedno zvezo ali leksem v izhodiščnem jeziku (6, 7, 8) ali ampak tudi kot konotativni dodatek k opisu situacije (9).

(6) niz. 'Of ze jaagt je het hele bos door. of ze verzint de gekste toverkunsten' bromde de vos.

angl. „Either she chases us through the entire wood or she casts the maddest magic spells,” muttered the fox.

slo. „Podi nas **čez drn in strn**, ali pa bruha nemogoče čarovniške zarotitve,“ je zamrmrala lisica.

nem. »Entweder sie jagt einen durch den Wald, oder sie denkt sich die verücktesten Zaberkunststücke aus«, brummte der Fuchs.

(7) niz. 'We worden allemaal te dik ook, nu we niet meer voor haar op de loop hoeven,' zei de egel.

angl. "We are all getting too fat now that we don't have to run away from her anymore," said the hedgehog.

slo. „Odkar nas **preganja naokrog**,“ je ugotovil jež, „smo se **zredili kot pujsi!**“

nem. »Wir werden auch alle zu dick, weil wir nicht mehr vor ihr wegrennen müssen,« sagte der Igel.

Pri primeru (6) je prosto besedno zvezo v L1 *hele bos door* in v L2 *through the entire wood* v pomenu 'po celem gozdu' v ciljnem jeziku slovenščini nadomestila stalna besedna zveza *čez drn in strn*, ki ima v Slovarju slovenskega knjižnega jezika razlago 'ne po poti, naravnost čez kakršenkoli svet'. V (7) je ugotovitev, da so živali postale predebele (*te dik/zu dick/too fat*) v slovenščini prevajalec nadgradil s primero *zrediti se kot pujs*.

(8) niz. 'Wat kan het je schelen,' gaapte de hass. 'Ze is weg, en wij heben rust.'

'Rust, ja,' zei de egel.

angl. „Why should you care?“ said the hare with a yawn. "She's gone, and we have peace and quiet." "Peace and quiet, yes," said the hedgehog.

slo. „Kaj te briga?“ je prhnil zajec in zehnil. „Šla je in **mirna Bosna**.“

„**Mirna Bosna**, ja“ mu je odbrusil jež.

nem. »Das kann dir doch egal sein«, sagte der Hase und gähnte. »Sie ist weg, und wir

haben unsere Ruhe.« »Ruhe, ja«, sagte der Igel.

Pri primeru (8) dobesedni pomen zveze *heben rust* izraža 'zdaj imamo mir' in ni frazeološko obarvan. V angleškem prevodu se pojavi frazeološka igra v frazemu *peace and quiet*, ki konotativno ne spremeni izhodiščnega izraza. V slovenščini pa uporaba

frazema (*pa*) *mirna Bosna* 'saj je vseeno' že močno meji na adaptacijo, ker je uporabljena podkrepitev tudi kulturološko zaznamovana in ima semantično potenco tudi v ponovitvi.

(9) niz. *De vleermuis keek ze tevreden na. Hij gaapte, rekte zich uit en zei:*

'Zo, nu kan ik tenminste weer rustig slapen!'

angl. *Contentedly, the bat watched them go. He yawned, stretched, and said, "There we are, now at least I can go back to sleep!"*

slo. *Netopir jih je zadovoljno opazoval. Zehnil je, se pretegnil in dahnil:*

„Mnogo hrupa za nič. Končno se bom lahko naspal.“

nem. *Die Fledermaus schaute ihnen zufrieden nach. Sie gähnte, streckte sich und sagte: »So, jetzt kann ich wenigstens wieder ruhig schlafen.«*

Z uporaba krilatice iz naslova Shakespearove veseloigre *Mnogo hrupa za nič*, ki je del frazeološkega zakladnice tudi v slovenskem jeziku v pomenu 'mnogo nepotrebnega razburjanja' je prevajalec interpretiral izhodiščno besedilo do te mere, da je zgolj na podlagi besedilnega okolja portretiral figuro netopirja in nadgradil denotativno dimenzijo.

6. Ugotovitve

Prevajanje frazemov ni vprašanje norme, temveč vprašanje kulture in semiotike v določeni jezikovni skupnosti ter ubeseditve slikovne govorice v določenem jeziku. Frazemi niso samo poimenovanja predmetnosti in pojavnosti v smislu denotacije, ampak izražajo tudi razmerje do predmetnosti in pojavnosti v smislu konotacije. Njihovo prepoznavanje in razumevanje v izhodiščnem besedilu ne zadostuje, nujna je tudi interpretacija ubeseditve, ki v izhodiščnem besedilu ni vedno eksplicitno izražena z jezikovnimi sredstvi. Pri analizi modificiranih frazemov in njihovih prevodov sem ugotovila, da največji problem pri prevajanju predstavljata nedoslednost in relativno slabo poznavanje frazeološkega gradiva v izhodiščnem jeziku, kar je predpogoj za uspešno dekodiranje smiselne povezave med frazeološkim pomenom in prenovitveno rabo. Vzrok za napake pri prevodih besedne igre je tudi to, da se prevajalec prehitro zadovolji s svojim razumevanjem sinhrono motivacije. Analiza besedne igre kot prevajalske metode je pokazala, da so besedne igre lahko način priredbe literarne predloge in relativirajo trditve, da so prevodi ponovno ubesedovanje nečesa, kar je z jezikovnimi znaki že izraženo. V obeh primerih mora prevajalec razumeti sporočilnost danega besedila in se zavedati, da sporočilnost posreduje mlademu bralcu, ki svojo frazeološko kompetenco šele razvija. Za nadaljno raziskavo bi bila zanimiva primerjava v prevodih drugih del otroške in mladinske literature ali primerjava z drugimi jeziki.

Literatura

1. Burger H. *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen* / H. Burger. – Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2010. – 239 s.
2. Fleischer W. *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache* / W. Fleischer – Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 1997. – 299 s.
3. Gréciano G. *Idiom und sprachspielerische Textkonstitution* / G. Gréciano // *Beiträge zur allgemeinen und germanistischen Phraseologieforschung* / J. Korhonen (ur.) – Oulu, 1987. – S. 193–206.
4. Gréciano G. *Deutsch-Französische Konvergenzen* / G. Gréciano // *Phraseme in Kontext und Kontrast* / Gréciano G./Rothkegel A. (ur.). – Bochum : Brockmeyer, 1997. – S. 99–115.

5. Güttinger F. Zielsprache. Theorie und Technik des Übersetzens. / F. Güttinger. – Zürich : Manesse Verlag, 1963. – 233 s.
6. Heibert F. Das Wortspiel als Stilmittel und seine Übersetzung / F. Heibert – Tübingen : Gunter Narr Verlag, 1993. – 319 s.
7. Kraan H. Verhalen van de boze heks / H. Krran. – Rotterdam : Lemniscaat, 1990. – 110 s.
8. Kraan H. Böse Hex, liebe Hex / H. Krran. – Würzburg : Benziger Edition, 1992. – 112 s.
9. Kraan H. Tales of the Wicked Witch / H. Krran. – Arden North Carolina : Front Street & Lemniscaat, 1995. – 107 s.
10. Kraan H. Zgodbe o čavknjeni čarovnici / H. Krran. – Ljubljana : Epta, 1998. – 101 s.
11. Kržišnik E. Izraba semantične potence frazemov. Slavistična revija. Posebna številka. / E. Kržišnik. – Ljubljana : Slavistično društvo Slovenije 2006. – S. 259–279.
12. Nedelko V. Frazeologija pri prevajanju umetnostnih besedil: izdelava teorije prevajanja frazemov in frazeoloških ponovitev s pomočjo opisa in klasifikacije nemških frazemov in njihovih prevodov ob primeru romana Pločevinasti boben avtorja Günterja Grassa. Magistrsko delo. / V. Nedelko. – Ljubljana : Filozofska fakulteta, 2006.
13. Nöstlinger C. Krankengeschichten vom Franz / C. Nöstlinger. – Hamburg : Oetinger, 1990. – 63 s.
14. Nöstlinger C. Franceve bolezenske zgodbe / C. Nöstlinger. – Celovec-Ljubljana-Dunaj : Mohorjeva založba, 2000. – 64 s.
15. Nöstlinger C. Schulgeschichten vom Franz / C. Nöstlinger. – Hamburg : Oetinger, 1987. – 61 s.
16. Nöstlinger C. Franceve šolske zgodbe / C. Nöstlinger. – Celovec-Ljubljana-Dunaj : Mohorjeva založba, 1999. – 61 s.
17. Nöstlinger C. Der Hund kommt! / C. Nöstlinger. – Weinheim Basel : Beltz & Gelberg, 1987. – 202 s.
18. Nöstlinger C. Pes gre v širni svet / C. Nöstlinger. – Ljubljana : MK, 1995. – 152 s.
19. Nöstlinger C. Fußballgeschichten vom Franz / C. Nöstlinger. – Hamburg : Oetinger, 2002. – 64 s.
20. Nöstlinger C. Franceve nogometne zgodbe / C. Nöstlinger. – Celovec-Ljubljana-Dunaj : Mohorjeva založba, 2004. – 66 s.
21. Nöstlinger C. Wir pfeifen auf den Gurkenkönig / C. Nöstlinger. – Weinheim Basel : Beltz & Gelberg, 1972. – 165 s.
22. Nöstlinger C. Požvižgamo se na kumaričnega kralja / C. Nöstlinger. – Ljubljana : MK, 1994. – 129 s.
23. Piirainen E. Das geht durch Mark und Pfennig. Usualisiertes Wortspiel in der deutschen Phraseologie. / E. Piirainen // Wörter in Bildern – Bilder in Wörtern. Beiträge zur Phraseologie und Sprichwortforschung aus dem Westfälischen Arbeitskreis / R. S. Baur, C. Chlosta, E. Piirainen (ur.) – Hohengehren : Schneider Verlag, 1999. – S. 263–283.
24. Slovar slovenskega knjižnega jezika. I–V. Ljubljana, 1970–1991.
25. Srebnik A. Nizozemsko slovenski slovar = Nederlands Sloveens woordenboek / A. Srebnik – Ljubljana : DZS, 2007. – 578 s.
26. Zybatow L. Übersetzen von Phraseologismen oder was bringt die kognitive Linguistik dem Übersetzer? / L. Zybatow // Phraseologismen in Text und Kontext. Phrasemata I. Bielefelder Schriften zu Linguistik und Literaturwissenschaft / J. Wirth (ur.) – Bielefeld : Aisthesis Verlag, 1998. – S. 149–167.

Валенчик Арх Уршка. Гра слів у словенських перекладах дитячої та юнацької літератури / Арх Уршка Валенчик // Учені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. – 2012. – Т. 25 (64), №2 (1). – С. 244–251.

У статті на матеріалі дитячих і юнацьких художніх текстів для читачів від 7 до 12 років розглядається гра слів з точки зору інноваційного використання фразеологізмів у мові оригіналу, а також робиться спроба знайти їхні відповідники в мові перекладу.

Ключові слова: фразеологічна гра слів, оновлення / інновація / модифікація, процедури (прийоми) перекладу.

Valenchich Arh Urshka. Word Play in Slovene Translations of Children's and Youth Literary Works / Arh Urshka Valenchich // Scientific Notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. – Series: Philology. Social Communications. – 2012. – V. 25 (64), №2 (1). – P. 244–251.

The main purpose of this contribution is to present a word play from two perspectives: in terms of the phraseological modification in the source language and its translation equivalents and in terms of the translation method in the target language. The analysis is based on children's and youth literary works that are intended for young readers aged between 7 and 12.

Key words: phraseological word play, modification, translation procedures.

Стаття надійшла до редакції 17 березня 2012 року